

N O T A T

Til: Styret
Fra: Rektor
Om: NTNUs system for kvalitetssikring av utdanning

Tilråding:

1. Styret vedtar, i samsvar med Rektors forslag vedlagt, revidert system for kvalitetssikring av utdanning ved NTNU.
 2. Kravet om sensurveiledning i tilknytning til de enkelte eksamensoppgavene tas inn i forskrift av 07.12.05 nr. 1684 om studier ved NTNU ved at § 42 nr. 1 andre setning endres slik at den får følgende ordlyd: I tilknytning til de enkelte eksamensoppgavene skal det utarbeides sensurveiledning som skal være tilgjengelig for studentene etter at karakter er satt.
-

Bakgrunn

NTNU sin strategi vektlegger kvalitet i utdanningen og har som mål at "All utdanning er preget av kvalitet på høyt internasjonalt nivå, faglig og pedagogisk" og at "Alle fagmiljøer skal utvikle god utdanningsledelse og kvalitetskultur med bruk av systematisk evaluering og god oppfølging".

Lov om universiteter og høyskoler § 1.6 om Kvalitetssikring sier at «Universiteter og høyskoler skal ha et tilfredsstillende internt system for kvalitetssikring. Studentevalueringer skal inngå i systemet for kvalitetssikring».

Departementet har gitt nærmere bestemmelser i Forskrift om kvalitetssikring og kvalitetsutvikling i høyere utdanning og fagskoleutdanning¹. Paragraf 2.1 fastsetter at:

- (1) Universiteter og høyskoler skal ha et system for sitt kvalitetssikringsarbeid som sikrer kontinuerlige forbedringer, gir tilfredsstillende dokumentasjon av arbeidet og avdekker sviktende kvalitet.
- (2) Kvalitetssikringssystemet skal sikre og bidra til å utvikle kvaliteten i hele utdanningen, inkludert praksisstudier. Systemet skal omfatte alle forhold som har betydning for studie kvaliteten, fra informasjon overfor mulige søkere til avslutning av studiet inklusive studiets relevans for arbeidslivet.

Som grunnlag for NTNUs arbeid med utvikling av et kvalitetssystem for utdanning ble det nedsatt et internt utvalg som leverte sin innstilling i 2003 (se vedleggslenke). Styret sluttet seg til at det videre

¹ FOR 2010-02-01-96 (<http://www.lovdata.no/for/sf/kd/xd-20100201-0096.html>)

arbeid med kvalitetssikringssystem ved NTNU skulle skje på basis av prinsippene i denne innstillingen (S-sak 42/03). Med utgangspunkt i kvalitetsprinsippene ble det digitale KVALitetsStøtteSystemet (KVASS) utviklet for å gi tilgang til nødvendig informasjon, maler og verktøy til støtte i kvalitetsarbeidet.

NOKUT-evaluering av NTNUs kvalitetssystem

NOKUT skal med regelmessige mellomrom (ikke mer enn 6 år) evaluere kvalitetssystemet ut fra følgende kriteriesett:

- «1. Stimulans til kvalitetsarbeid og kvalitetskultur
2. Mål, plan og ledelsesforankring
3. Innhenting av dokumentert informasjon om kvalitet i studiene
4. Analyse, vurdering og rapportering
5. Bruk av kunnskap til kvalitetsforbedring»².

NTNUs kvalitetssystem, som første gang ble evaluert og godkjent i 2006, skal igjen evalueres høsten 2012. Prosessen starter ved at NTNU før sommeren sender inn dokumentasjon. NOKUT gjennomfører så to institusjonsbesøk, i september og oktober, hvor de har samtaler med ledelse, administrasjon, fagmiljø og studenter.

Prinsippdokumentet og støttesystemet har siden de ble utviklet ikke vært gjenstand for noen *samlet og helhetlig* vurdering og det varierer i hvor stor grad elementene i prinsippdokumentet er blitt implementert og fulgt opp i organisasjonen. Eksempelvis harmoniserer ikke ansvarsbeskrivelsene til programledelse med praksis. Andre områder er godt innarbeidet og nye prosesser har tatt form.

Det har skjedd en utvikling av kvalitetsarbeid innenfor utdanningsområdet. Ikke minst har innføringen av Kvalifikasjonsrammeverket med ytterligere fokus på læringsmål og læringsutbytte gitt en tydeligere retning for arbeidet.

Videre fokuserer NOKUT nå mer på kvalitetsprosessene enn på de formelle sidene ved kvalitetssystemene. Kriteriene er utformet slik at evalueringene skal ha fokus på institusjonenes *bruk og nytte av systemene i sitt eget utviklings- og forbedringsarbeid*.

Disse endringene og dagens kvalitetsprosesser på NTNU gjenspeiles ikke i vår dokumentasjon og det er derfor nødvendig å tilpasse og videreutvikle våre formelle dokumenter og utfyllende retningslinjer til dagens situasjon og behov. I og med at de gjeldende prinsippene ble vedtatt av Styret og Styret har det overordnede ansvaret for at NTNU har et tilfredsstillende system for kvalitetssikring, legges forslag til revidert kvalitetssystem nå frem for Styret.

Status – prosess og innhold

Utdanningsområdet på NTNU har de to siste årene hatt spesielt fokus på videreutvikling av kvalitetsarbeid, blant annet gjennom forbedring av støttesider og selve systembeskrivelsen. Utdanningsutvalget har hatt kvalitetsarbeid på agendaen med jevne mellomrom og det har i ulike faser av arbeidet vært opprettet brukergruppe og referansegruppe med representanter fra fakultetene som har bidratt med innspill i arbeidet. Dekanmøtet har hatt et eget seminar om kvalitetssystemet og det har vært tema i Prorektors dialogmøter med fakultetene.

Det er en utfordring å utvikle felles kvalitetskrav på NTNU-nivå som også gir tilstrekkelig fleksibilitet for faglig forankring og tilpasning til organisatoriske ulikheter slik at det faktisk blir brukt

² FOR-2011-01-27-297 (<http://www.lovdata.no/for/sf/kd/kd-20110127-0297.html>)

og fulgt opp i organisasjonen. Arbeidet med dokumentet har gitt anledning til mange gode diskusjoner om hvordan kvalitetsarbeidet utføres og følges opp og hva som kan være hensiktsmessige NTNU-krav.

Forslag til revidert kvalitetssystem bygger på prinsippene som ble vedtatt i 2003. Hovedprinsippene fra 2003 er ivaretatt og rendyrket, men dokumentet er strammet inn. Dette innebærer at noen elementer er tatt ut eller flyttes. Dette gjelder for eksempel punktet om *sensurveiledning* (veiledning til de enkelte eksamensoppgavene) som foreslås flyttet til Studieforskriften (ref. punkt 2 i tilrådingen) og punktet om *arbeidsomfang* (felles norm for forventet/antatt arbeidsinnsats) som foreslås tatt inn som en del av utviklingsarbeidet om utdanningskvalitet.

De viktigste endringene i det reviderte kvalitetssystemet er et sterkere fokus på læringsmål som utgangspunkt for kvalitetsarbeidet og en tettere kobling til NTNUs strategi. Et eget kapittel om «Organisatoriske rammer og myndighetsforhold» og «Studentenes medvirkning» er tatt inn. Videre er kvalitetssikring av ph.d-utdanningen integrert. Utover dette har hovedfokus vært på programnivået og vår kvalitetssikring av studieprogram. I denne sammenheng er det jobbet mye med å avklare utdanningsledelse i praksis; hvordan delegeres og ivaretas ansvar for kvalitetsprosesser og nødvendig oppfølging for forbedring av kvaliteten. Ettersom disse avklaringene er en viktig forutsetning for oppfølging av kvalitetsarbeid er beskrivelser av ulike modeller for delegering gitt en del plass i kapitlet om «Organisatoriske rammer og myndighetsforhold». I neste fase må vi se nærmere på hva dette innebærer, det vil si hva er programkvalitet og hvordan kan det evalueres på best mulig måte.

Som en del av kvalitetssystemet har NTNU utviklet støttesider for utdanningskvalitet på NTNU (KVASS). Disse er videreutviklet for bedre å støtte opp under blant annet fokuset på læringsmål. Støttesidene gir informasjon om hvordan man kan gjennomføre kvalitetsarbeidet og har foreløpig mest innhold på emnenivå, men dette vil suppleres ettersom programinnhold utvikles.

Implementering

Ansvaret for at kvalitetssystemet blir tatt i bruk og tilpasset lokale forhold innenfor vedtatte krav er et linjeansvar, dvs. et ansvar for Rektor, Dekaner og Instituttledere. Studieprogrammene forvaltes av fakultetene og Dekanus er ansvarlig for at det allokeres tilstrekkelige faglige og administrative ressurser til kvalitetsarbeidet, at kvalitetsarbeidet gjennomføres og at det følges opp med tiltak. Spesielt med tanke på kvalitetssikring av studieprogram er det viktig at det legges til rette for dette arbeidet med tilstrekkelig ressurser og evalueringsfaglig kompetanse.

Fakultetene har vært tett involvert i videreutviklingen av både kvalitetssystem og støttesider og implementeringen av noen av endringene er således allerede i gang i miljøene – spesielt med tanke på arbeidet med Kvalifikasjonsrammeverket. Et mål for arbeidet de siste årene har vært å utvikle en kvalitetskultur i hele organisasjon som har fokus på oppfølging – å lukke sløyfene – og på studentenes læring. Kvalitetssystemet skal gi retning og stille krav til dette arbeidet, og gjennom dette bidra til utvikling av utdanningskvaliteten.

Det er viktig å påpeke at endringene i kvalitetssystemet ikke om medfører store endringer i måten kvalitetsarbeidet utføres på ved NTNU, men det innebærer et økt fokus på kvalitetssikring av studieprogram, hvem som har ansvar for dette og økt fokus på læringsmål som utgangspunkt for kvalitetsarbeidet.

I det videre implementeringsarbeidet er det viktig at fakultetene, med utgangspunkt i NTNUs kvalitetssikringssystem, beskriver og synliggjør sine kvalitetsprosesser. Det vil si at de gir utfyllende

beskrivelser av kvalitetsarbeid og rolle- og ansvarsfordeling tilpasset faglig egenart og organisatoriske forutsetninger.

Utviklingsområder

Utdanningsområdet på NTNU har gjennom de siste årene hatt fokus på kvalitetsarbeid og erfaringene fra dette arbeidet synliggjør noen områder som trenger ytterligere utvikling.

Det er behov for å videreutvikle Rektors årlige Kvalitetsmelding til Styret slik at den understøtter kvalitetssystemet og integreres med NTNUs strategiarbeid og plan- og budsjettprosesser. Nå innhentes og rapporteres tall fra fakultet og sentralt i til dels overlappende prosesser. Ved å avklare hvilke prosesser som tar opp i seg ulike kvalitetsaspekter og justere disse i forhold til årshjulet for utdanningsvirksomheten, vil vi få en mer effektiv og enhetlig prosess. Slik vil beslutningsgrunnlaget, utviklingsarbeidet og NTNUs rapportering samspille bedre for å bidra til NTNUs strategiske mål.

Det er videre behov for å videreutvikle felles forståelse av strategiens målsetning om «relevant utdanning med høy kvalitet» på NTNU. Kjerneprosessene i kvalitetsarbeidet og myndighets- og ansvarsfordeling beskrives i kvalitetssystemet, men forståelsen av hva utdanningskvalitet er og forutsetninger og mål varierer i organisasjonen. I dette arbeidet er det viktig å ha spesielt fokus på programkvalitet og hensiktsmessige former for programevaluering, men tema som felles normer for arbeidsomfang og bruk av karakterskalaen bør også adresseres.

Videre er det et behov for å videreutvikle roller og ansvar for kvalitetssikring av ph.d.-utdanningen.

Det vil være naturlig at kvalitetssystemet i sin helhet vurderes igjen når utviklingsområdene nevnt ovenfor er behandlet.

Vedlegg:

- NTNUs system for kvalitetssikring av utdanning (2012)

Vedleggslenke:

- Kvalitetssikring av undervisning og læring ved NTNU (2003)